

LIHAVEISTE ARETUSEST

Tõnu Põlluäär
Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu
tõuraamatu- ja aretusosakonna juhataja
5167821; tonu.polluaar@etky.ee

Lihaveisekasvatajate infopäevad 2015

Millest täna räägin?

- Jõudluskontrollist ja aretustulemustest 2014
- Liisu võimalused
- Testimise tulemustest läbi aegade
- Sperma
- Atesteerimine

Jõudluskontroll - mis see siis on ja mida me tegema peame?

JK definitsioon: jõudluskontroll on pärilik mõõde või vaatlus, mis on seotud looma tootmissüsteemi majandusliku väärtusega ehk teisisõnu on pärilik mõõde looma mass tähtsatel eluetappidel ja majanduslik väärtus tootmissüsteemi toimimine (sõltub söötmise ja pidamise korraldamisest).

JÄRELDUS: jõudluskontrolli toimimiseks on vaja loomi kaaluda!

- Põlvnemis ja - jõudlusandmete kogumine peab olema regulaarne, mitte juhuslik.
- Eesmärgiks on välja selgitada veiseliha tootmise eesmärgil kasvatatavate lihavedude jõudlus, parandades lihavedude kvaliteeti ja tootmisest saadavat tulu

Jõudluskontroll on vajalik toiming, et:

- välja selgitada paremini kasvavad loomad oma karjas ja võrrelda neid teistega
- vältida sugulusaretust, jälgides põlvnemisi
- Selgitada välja paremad pullid, kelle järglased kasvavad paremini, annavad rohkem elusjärglasi, kelle tütreid on kergema poegimisega, kelle järglased on suurema lihakeha massiga jne
- Millised ammalehmad on piimakamad, parema iseloomuga, kelle järglased on kiirema kasvuga

Vajalik on kõikide loomaomanike huvi ja koostöö, rõhutamata aretus- või tootmisfarmi tüüpe. Üksi ei ole sa keegi! Koos ollakse võimsam!

Jõudluskontroll – **olla** või **mitte**?

- Annab karjast ülevaate ehk majanduslikult tähtis
- Sündmuste sisestamine üle interneti, info ka PRIA-sse
- Loomade müügil oluline
- Võrdlus teiste karjadega
- Sugulusaretuse vältimiseks on põlvnemised AB-s
- Pullide testimise alus on JK
- Geneetiline hindamine – TÄIENDATUD!
- Ainult JK alused loomad on TR loomad ja saavad põlvnemistunnistused **(kohustuslik looma müügil!)**
- Ainult JK aluste veiste eest saab ETKÜ ettevõtetele mõeldud aretustoetust!
- Info jagamine ja kättesaamine (infolehed, -päevad jms.)
- Osalemine JK-s ei ole keeruline (sünd ja VM, paaritused) ega kallis:
(1 amm aastas: 1,76€+andmetöötlus 0,48€+0,36€ Liisu
st 1 ammlahm=2,60€ aastas = **0,22€/kuu**)

Milliseid kokkuvõtteid saab ETKÜ teha?

- Vanuseline struktuur
- Väljaminekute analüüs (vanus, põhjused jne)
- Poegimisvahemik (PGV)
- Esmaspoegimisiga (EPI)
- Poegimiste analüüs (poegimiste arv, abordid, ss, lv, pv, mitmikud jne)
- Noorloomade suremuse analüüs (sünd, 14p, 6k jne)
- SEUROP, rümba mass, vanus realiseerimisel
- Sünni-, võõrutus- ehk 200-päeva ja 365-päeva massid

HILJEM NÄETE KA KOKKUVÕTTEID

KA LV JK JUHITAKSE SEADUSTEGA!

Lihatõugu veiste aretus tugineb „Põllumajandusloomade aretuse seadusele“ ning EL määrustele ja direktiividele.

Põhi dokument on „Lihaveiste jõudluskontrolli läbiviimine“ ja tema alaosadeks

- tõuraamatusse kandmise alused ja tõuraamatu pidamise kord
- aretuslooma põlvnemise registreerimise ning põlvnemise õigsuse kontrollimise kord
- aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamise kord
- emaslooma seemendusandmete registreerimise kord
- seemendamise koolitusprogrammid ning seemendaja tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse väljastamise kord
- aretuslooma jõudlusandmete ja geneetilise väärtuse hindamistulemuste kasutamise kord
- põllumajanduslooma, keda soovitakse tõuraamatusse kanda, identifitseerimine ja selle üle arvestuse pidamise kord

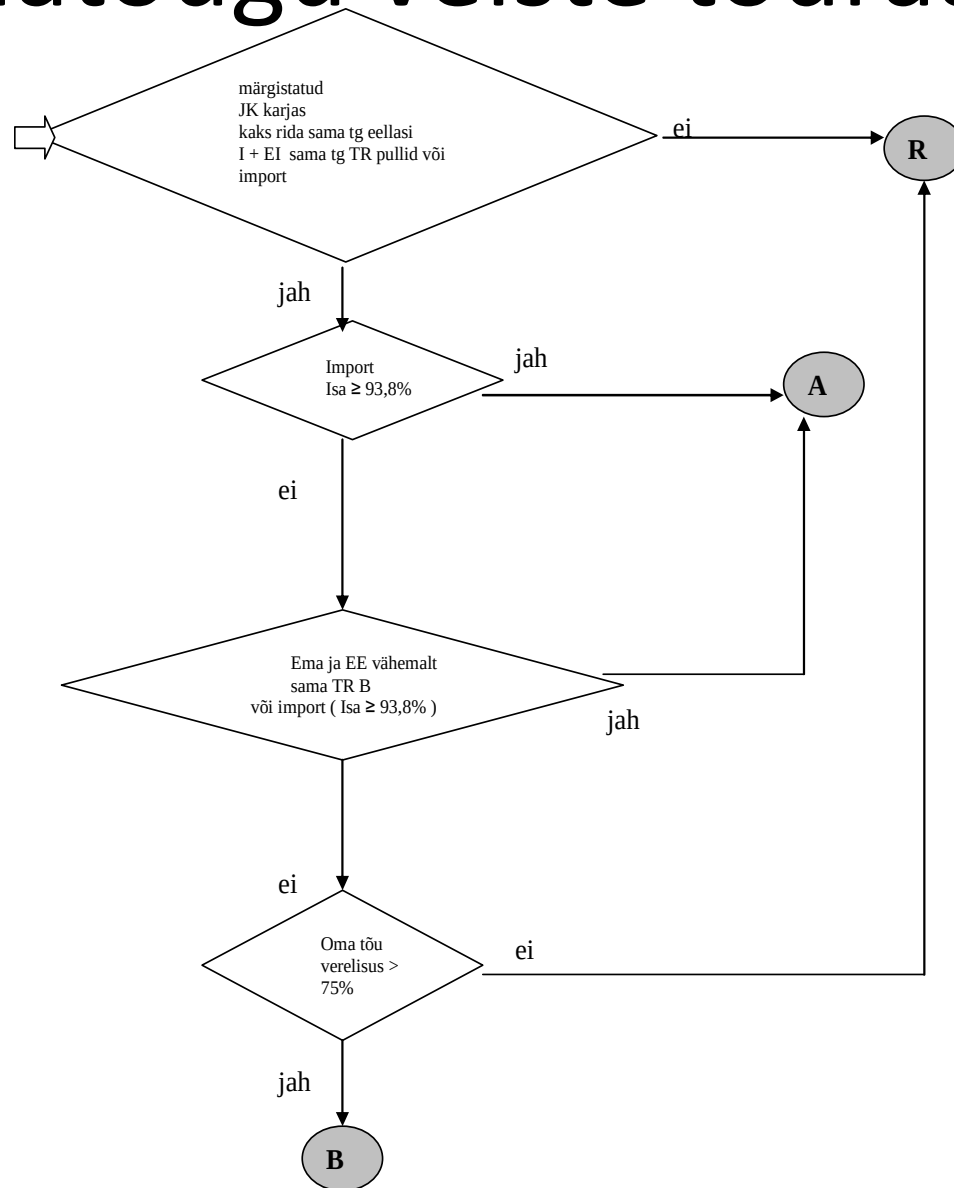
Seitsmele tõule on koostatud aretusprogramm, kuhu on koondatud tõugudelt soovitu

Aretusprogrammid ja nende lisad kinnitab ETKÜ nõukogu ja seejärel VTA

ETKÜ – jõudluskontrolli läbiviija

EPJ – jõudlusandmete töötleja

Lihatõugu veiste tõuraamat

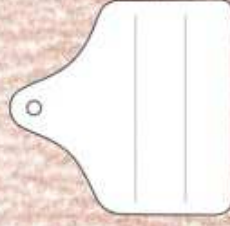
LIHATÕUGU VEISTE TÕURAAMAT
BEEF CATTLE HERDBOOK

PÕLVNEMISTUNNISTUS

PEDIGREE CERTIFICATE

NR

.....

Lihatõugu veise põlvnemistunnistus

Sugu Nimi Registrinumber Seem.kood Tõuraamatu nr Sünniaeg
pull RIXXO EE 14450525 92123 Si 123 19.01.2014

Tõug: Simmental (Si) Verelisuus: Si 100% (G 40381 03.12.14) Sünnikarja jk kood: 74900
Sünnikoht: OSTRAT ANTS, Konguta vald, Tartu maakond
Omanik: GENTMAN GRUPP OÜ Märjamaa vald, Rapla maakond Jõudluskontrolli kood:
Sünnimass: 47 kg 200-päeva mass: 337 kg 365-päeva mass: 552 kg
Juurdekasv: 0-200 päeva: 1450 g 201-365 päeva: 1303 g

ISA RIX 92119		II KAMAT AV MATBERGA	III HENKE AV ESERED
Reg.nr. SE 7909026783		Reg.nr. SWE 791021082	SWE 7192000239
TR nr. Si 119		TR nr.	Si
Sünniaeg: 12.02.2012		Tõug Si	
Verelisuus: Si 100% (G 40383 03.12.14)		Sünniaeg: 10.03.2006	III E FABIOLA 79791
Sünnimass:		Sünnimass:	Si
50 kg 200 p: 394 kg 365 p: 754 kg			SWE 791020217
Juurdekasv: 1720 g 2182 g			
Järglasi: 22 200 p: 365 p:		IE MIRA AV ABUEN 108528	IEI ELVIS ET AV ABUEN ET
Järgl.sünnimass: 48 kg 315 kg 566 kg		Reg.nr. SWE 790900577	Si
Järglaste päevane juurdekasv: 1343 g 1386 g		TR nr.	SWE 790902117
Aretaja: Rootsi		Tõug Si	IEE 97005
Omanik: OSTRAT ANTS, Konguta vald, Tartu maakond		Sünniaeg: 22.03.2008	Si
		Sünnimass:	SWE 790900495
EMA ROSETTA 1503127385		EI TORNADO VOM UCHTETAL	EII VINGEGARD TEXAS 803030
Reg.nr. DE 1503127385		Reg.nr. DEU 1500861691	Si
TR nr. Si1503127385A		TR nr.	DNK 4152400940
Sünniaeg 03.07.2010		Tõug Si	EIE LALE
Tõug: Si		Sünnimass:	Si
Verelisuus: Si 100% (G 40364 03.12.14)			DEU 1502639435
Sünnimass:			
Aretaja: Saksamaa		EE ROSITA	E EI SASCHA
		Reg.nr. DEU 1500493274	Si
		TR nr.	DEU 1500044900
		Tõug Si	
Omanik: OSTRAT ANTS, Konguta vald, Tartu maakond		Sünnimass:	EEE ROSI
			DEU 1502113737

Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu
Aadress: 79005 Keava Kehina vald, Rapla maakond, Eesti
Põlvnemistunnistuse andmise aeg: 22. aprill 2015. a.

Tõnu Põlluäär
Tõuraamatu- ja aretusosakonna juhataja

Jõudlusandmete koguja

IGAL JK KARJAL PEAB OLEMA JÕUDLUSANDMETE KOGUJA:

- Jõudlusandmete koguja - loomapidaja või tema poolt volitatud isik
- Uus andmekoguja peab olema atesteeritud 3 k jooksul peale JK alustamist
- Andmekoguja vastutab lihaveiste jõudlusandmete registreerimise ja regulaarse ja ajalise **(3 kuud peale sündmuse toimumist)** edastamise eest
- Andmekogujal on kohustus läbida ETKÜ poolt korraldatud koolitus
- ETKÜ väljastab jõudlusandmete koguja tunnistuse, kehtib 3 a. Avalik LIISUS
- Jõudluskontrolli all olevas karjas kogutakse andmeid kõikide karjasolevate lehmade, lehmikute, pullide ja pullikute kohta. Andmed koondatakse lihaveiste elektroonilisse programmi „LIISU“.
- Algarvestust peetakse elektrooniliselt või paberandjal.
- Kõikide loomade algarvestuse aluseks on sünniregister (registreeritakse kõik sündinud vasikad kronoloogilises järjekorras) ja seemendusregister (vastutab seemendustehnik). Programmi „LIISU“ mittekasutaja peab pidama lisaks **„Lihaveiste jõudluskontrolli raamatut“**.
- Jooksvalt tegeleb jõudlusandmete kogujate atesteerimisega ning jõudluskontrolli alaste probleemidega lihaveiste aretusspetsialist Reet Toi: reettoi@gmail.com; 51 65 422 või 43 33 713 (vigade parandamine EPJ-s Eha Mäetaga 7 387 754)

KOKKUVÕTE lihaveiste jõudluskontrolli läbiviimisest:

JK peetakse regulaarselt ühe karja kõikide loomade kohta, valikuid tegemata

- Kohustus on koguda järgmised andmed:

- a) POEGIMINE: sünnimass (kaalutuna või mõõdetuna 48 t jooksul peale sündimist kas cm või kg täpsusega)

- b) VÄLJAMINEK: elusmass väljaminekul või lihakeha mass ja SEUROP klassifikatsioon (lihacus, rasvasus, kategooria)

- Kaalumised: kaalumise **1 kg** täpsus või mõõtmise mõõdulindiga **1 cm** (andmebaasi edastatakse ka cm).
- Emasloomal registreeritakse iga poegimise kohta: kuupäev, poegimise kulg, vasika sugu, registrinumber ja sünnimass, väärarendi info kui on.
- Sündinud **vasika tõuks** loetakse **isa tõug**. Sobiva seemenduse puudumisel või mitme sobiva seemenduse olemasolu korral jääb loom andmebaasis isata ning isa määramine toimub geneetilise ekspertiisi või ETKÜ aretusspetsialisti poolt tõestatud informatsiooni kaudu. Registreeritud peavad olema kõik seemendus- või paaritusajad ning kasutatud pullide nimed ja tõuraamatu numbrid, nende puudumisel pulli reg.number.

TÄHTIS TEADA:

SURNULTSÜND – surnult sündinud või surnud 24 tundi peale sündimist.

MÄRGISTAMINE – 20 päeva peale poegimist

TIINUSE PIKKUS – 286 $\pm$ 17 päeva

GE – geneetiline ekspertiis soovitav teha DNA

SUUREMAD PROBLEEMID!

- Kõik ühe karja lihaveised ei ole JK-s
- Ühel loomaomanikul mitu karjakoodi, samas loomad ühes laudas või karjamaal
- Sündmuste sisestamine ei ole tehtud etteantud aja piires
- Veised on Liisus arvel, aga tegelikult väljaläinud, maksate a **0,07€/kuus (0,84€/aasta)**
- Vabapaaritused jäetakse esitamata või esitatakse liiga hilja.
Mitu pulli ühel ajal karjas!!!
- Surnultsünde ei esitata (PRIAS ka staatus vale)
- Väljaminekute esitamisel ei sisestata põhjust, SEUROP jne
- Kontaktandmete muutumisel ei muudeta neid EPJ-s
- JK lõpetatakse VTA inspektorite kontrolli kartuses

Jõudluskontrolli Areng

- 01.01.2006 423 karja 8312 veist
- 01.01.2007 355 karja 9870 veist
- 01.01.2008 275 karja 10 629 veist
- 01.01.2009 254 karja 12 483 veist
- 01.01.2010 255 karja 15 005 veist
- 01.01.2011 254 karja 16 967 veist
- 01.01.2012 312 karja 20 058 veist
- 01.01.2013 337 karja 23 507 veist
- 01.01.2014 373 karja 27 299 veist
- 01.01.2015 380 karja 27 918 veist
- 09.11.2015 388 karja 30 150 veist

- Karja suurus 19 veiselt
77,7 veiseni (09.11.15 seis)

Lihaveiste JK näitajad 2014:

		SM		200p.			365p.		
	amm- lehmi 31.12.14	n	pt %	n	pt %	200p% SM-st	n	pt %	365p% SM-st
Ab	2870	2305	32,7%	518	65,1%	22,5%	329	63,8%	14,3%
Au	16	15	100,0%	0	0%	0,0%	0	0,0%	0,0%
Ba	397	348	8,3%	134	9,0%	38,5%	96	6,3%	27,6%
Bb	101	56	0,0%	18	0%	32,1%	22	0,0%	39,3%
Ch	902	900	41,9%	482	60,2%	53,6%	294	45,9%	32,7%
Ga	43	56	60,7%	7	100,0%	12,5%	17	17,6%	30,4%
Hc	656	468	86,8%	13	100,0%	2,8%	47	97,9%	10,0%
Hf	2002	1789	33,9%	531	50,7%	29,7%	331	55,3%	18,5%
Li	2581	2320	24,0%	661	29,8%	28,5%	368	26,6%	15,9%
Pi	73	11	0,0%	0	0,0%	0,0%	1	0,0%	9,1%
Si	1242	1556	26,9%	473	37,8%	30,4%	177	37,3%	11,4%
Kõik: ±2013	10883 +1027	9824 +1530	x	2837 +1372	x	28,9%	1682 +765	x	17,1%

Lihaveiste JK näitajad 2014:

vanuseline struktuur 31.12.14 (karjasolevad lehmad)

tõug	n	vanus kuudes	vanus (aastad)	±2013.	vanus lakt.
Ab	2870	68,6	5a 8k	-2k	3,1
Au	16	50,4	4a 2k	-1a 5k	1,9
Ba	397	59,7	5a	1k	2,3
Bb	101	61,5	5 a 1k	3k	2,6
Ch	906	56,3	4a 7k	-4k	2,3
Ga	43	51,0	4a 3k	9k	1,5
Hc	649	77,2	6a 4k	2k	2,9
Hf	2001	68,0	5a 8k	-1k	3,1
Li	2589	70,3	5a 10k	0	3,1
Pi	73	72,3	6a	2k	3,1
Si	1242	55,9	4a 7k	2k	2,4
Kokku	10887	66,5	5a 6k	-1k	2,9

Tõugude vanimad (31.12.14 seis):

reg.nr	sünd	omanik	vanus 31.12.14	veresus
3732564	30.06.96	Järvmägi, Ants	18a 6k 2p	Hf 50
465933	02.04.98	Karitsu Rantšo OÜ	16a 8k 30p	Li 75
7854000001	20.03.99	Küttekantor OÜ	15a 9k 12p	Hc 100
1178432	22.02.00	Selberg, Raul	14a 10k 10p	Ab 50
9594102077	18.03.00	Vajo Farm OÜ	14a 9k 14p	Ch 100
2876429	15.07.01	Muulmann, Taavis	13a 5k 17p	Pi 75
5960088	14.12.01	Piira Talu OÜ	13a 18p Si	Si 100
5364015	18.01.04	Karitsu Rantšo OÜ	10a 11k 14p	Ba 100
6199005	27.04.06	Virika Farm OÜ	8a 8k 5p Bb	Bb 50
4376195	08.03.07	Teiter, Lea	7a 9k 24pAu	Au 100
7092104673	13.05.09	Ida-Saaremaa Niidud MTÜ	5a 7k 19pGa	Ga 100

Lihaveiste JK näitajad 2014 (väljaminek):

VM TOP 3 (21 põhjust)				
tõug	n	1 (±2013)	2 (±2013)	3 (±2013)
Ab	309	MUUD 40,1% (+10,4%)	SIG.PR 13,9% (+4,3%)	VANUS 11,0% (-1,2%)
Au	0	x	x	x
Ba	34	SIG.PR 25,8% (+6,1%)	MUUD 24,2% (-11,9%)	VANUS 6,1% (+6,1%)
Bb	23	MUUD 43,5% (-6,5%)	SIG.PR 17,4% (+7,4%)	x
Ch	84	VANUS 19,0% (+7,9%)	SIG.PR 16,7% (+0,7%)	MUUD 13,1% (-30,1%)
Ga	2	Raske pg 100%	x	x
Hc	19	VANUS 15,8%	SIG.PR 15,8%	MUUD 15,8%
Hf	243	MUUD 22,6% (-3,5%)	SIG.PR 15,6% (+5,9%)	VANUS 13,2% (-4,9%)
Li	312	MUUD 34,6% (-1,1%)	VANUS 15,1% (+6,2%)	SIG.PR 13,1% (-4,4%)
Pi	11	MUUD 18,2%	VANUS 18,2%	MASTIIT 18,2%
Si	140	MUUD 43,6% (+6,1%)	HALB ISEL. 13,6% (+10%)	SIG.PR 11,4% (+0,7%)
kokku keskm	1209 +119	MUUD 32,2% -0,9%	SIG.PR 14,5% 1,8%	VANUS 11,6% 0,3%

Lihaveiste JK näitajad 2014:

POEGIMISVAHEMIK

tg	ammede arv	päevi	aastad	±2013
Ab	1846	426	1a 2k 1p	-15
Au	5	366	1a 1p	9
Ba	217	431	1a 2k 6p	-5
Bb	72	406	1a 1k 8p	-38
Ch	551	400	1a 1k 5p	-10
Ga	14	406	1a 1k 8p	55
Hc	389	453	1a 2k 28p	28
Hf	1345	407	1a 1k 9p	-22
Li	1757	434	1a 2k 9p	9
Pi	38	400	1a 1k 5p	-44
Si	794	411	1a 1k 16p	18
kskm	7028	422	1a 1k 27p	-5

Lihaveiste JK näitajad 2014:

ESMASPOEGIMISIGA

tõug	n	vanus kuud	muutus ±2013	aret. prgr
Ab	722	30,0	-2,5	24-28
Au	10	29,2	-6,3	x
Ba	166	34,2	-1,4	32-33
Bb	23	31,0	-6,1	x
Ch	313	29,5	-0,6	25-30 30-34
Ga	21	37,8	6,0	x
Hc	125	40,3	-2,8	33-37
Hf	536	31,6	-0,5	24-27
Li	651	33,6	-0,1	28-34
Pi	11	29,5	-2,2	x
Si	394	30,8	-0,4	24-27
kskm.	2972	31,9	-1,2	x

Lihaveiste JK näitajad 2014:

POEGIMISED

tõug	pg kokku	aborte	elus LV	elus PV	surm LV	surm PV	ss% pg-st	ss% vasikatest
Ab	2563	5	1213	1321	30	67	3,8%	3,7%
Au	15	0	10	5	0	0	0,0%	0,0%
Ba	383	0	190	178	5	12	4,4%	4,4%
Bb	95	0	48	43	4	1	5,3%	5,2%
Ch	864	1	427	426	11	24	4,1%	3,9%
Ga	35	0	13	22	0	0	0,0%	0,0%
Hc	514	0	251	253	7	5	2,3%	2,3%
Hf	1873	8	944	914	22	20	2,2%	2,2%
Li	2398	3	1169	1184	24	55	3,3%	3,2%
Pi	49	0	30	19	0	1	2,0%	2,0%
Si	1182	6	573	598	13	30	3,6%	3,5%
kokku	9971	23	4868	4963	116	215	3,3%	3,3%

Lihatõugu veiste vasikate suremus põhjused

(põhjused 54 – 63) kõik lihaveised

tõug	sünde	neist ss	suri 1...14p	% sünd	suri 15...183p	% sünd	kokku	% sünd	kaotatud vasikad 6k
Ab	2311	3,7%	47	4,1%	68	2,9%	115	5,0%	8,7%
Au	15	0,0%	0	0,0%	1	6,7%	1	6,7%	6,7%
Ba	349	4,4%	4	2,4%	5	1,4%	9	2,6%	7,0%
Bb	56	5,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	5,2%
Ch	902	3,9%	7	1,5%	11	1,2%	18	2,0%	5,9%
Ga	56	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0,0%
Hc	468	2,3%	4	1,7%	8	1,7%	12	2,6%	4,9%
Hf	1786	2,2%	23	2,6%	28	1,6%	51	2,9%	5,1%
Li	2337	3,2%	38	3,3%	55	2,4%	93	4,0%	7,2%
Pi	11	2,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2,0%
Si	1558	3,5%	20	2,6%	27	1,7%	47	3,0%	6,6%
2014	9849	3,3%	143	2,9%	203	2,1%	346	3,5%	6,8%
2013	17387	4,4%	239	1,4%	338	1,9%	577	4,5%	9,9%

SEUROP Kokkuvõte:

Mõned märksõnad:

- Mida põlvkond edasi, seda paremaks muutub lihakusklass (47,9%-57,2%-59,9%-**68,8%-61,5%** S-E-U-R)

- Tõugude järjestus väljatapmise % alusel (16 – 24 k, isa TR, n=1459):

Bb (n=35; O-P 5,7%) – Li (451; 21,3%) – Ch (101; 25,6%) – Ba (38; 36,8%) – Si (228; 46,8%) – Pi (3; 66,7%) – Ab (336; 68,0%) – Hf (262; 75,9%) – Hc (1; 100%)

- Tõugude järjestus väljatapmise % alusel (16 – 24 k, tõug teada, n=2152):

Bb (n=53; O-P 11,3%) – Li (552; 32,1%) – Ch (176; 40,0%) – Ba (62; 47,3%) – Si (304; 55,1%) – Pi (7; 57,1%) – Ab (488; 66,8%) – Hf (490; 80,3%) – Hc (16; 100%)

* Isa TR-ga: n=1459; 313,7 kg; **O+P% 45,7%**

* Isa reg.nr-ga: n=162; 259,2 kg; O+P% 64,6%

* Isa teadmata: n=531; 266,1 kg; **O+P% 76,0%**

- Suur erinevus rümbamassi kilodes ühevanustel veistel:

17k - 74 ... 650 kg (kskm 291,2 kg), 24k – 148,8 ... 526 kg (297,5 kg) jne

SEUROP 2014

(**KÕIK** 2014.a realiseeritud 16 – 24 k vanused lihaseise pullmullikad)

1.a (12k) veis 365p karjas (a 1 kg ööp), elusmass peaks olema ~400 kg (lihakeha mass ~230 kg) = 1 k karjas = +~30 kg päevas (+~17 kg liha)

tõug	arv	vanus	lihakeha mass	soovitud lihakeha mass	S	E	U	R	O	P	SEUR	SEUR%	OP
Ab	336	20,4	296,0	373			5	91	187	17	300	32,0	68,0
Ba	38	21,3	306,5	388			7	17	12	2	38	63,2	36,8
Bb	35	20,3	363,1	370		3	11	19	2		35	94,3	5,7
Ch	101	20,1	330,4	368			16	48	21	1	86	74,4	25,6
Hc	5	22,4	179,4	x					1		1		100,0
Hf	262	20,2	281,2	369			3	51	156	14	224	24,1	75,9
Li	451	20,1	339,9	368		19	107	206	82	8	422	78,7	21,3
Pi	3	22,7	357,3	412		1			2		3	33,3	66,7
Si	228	20,1	314,2	368		2	18	96	95	7	218	53,2	46,8
KÕIK PV 16-24k	1459	20,2	313,7	370	0	25	167	528	558	49	1327	54,3	45,7

SEUROP võrdlus 2011...2014

	2014		2013		2012		2014	2013	2012	2011
tõug	vanus	lihakeha mass	vanus	lihakeha mass	vanus	lihakeha mass	SEUR %	SEUR %	SEUR %	SEUR %
Ab	20,4	296,0	20,7	272,2	22,8	288,5	32,0	38,2	37,7	7,2
Ba	21,3	306,5	21,6	326,9	22,5	275,6	63,2	68,3	38,8	28,1
Bb	20,3	363,1	21,2	380,3	21,2	337,8	94,3	75,0	27,6	60,8
Ch	20,1	330,4	20,1	297,8	19,9	304,7	74,4	34,0	48,9	29,5
Hc	22,4	179,4	26,2	175	34,3	213,3	0	0	7,4	0
Hf	20,2	281,2	21	266,6	21,2	234,8	24,1	34,0	17,9	9,6
Li	20,1	339,9	20,7	318,1	20,7	324,1	78,7	62,5	63,8	44,4
Pi	22,7	357,3	19,1	267,7	21,6	213,9	33,3	72,7	0	28,6
Si	20,1	314,2	19,5	294,5	20,9	305,9	53,2	48,8	48,2	16,2
KÕIK PV 16-24k	20,2	313,7	20,7	293,5	21,7	284,5	54,3	47,7	38,5	24,9

SEUROP 2014

Tõug	Isa	Verelisuus	Vanus	Mass	Lihakus
PARIMAD	SEUROP JA	LIHAKEHA JÄRGI			
Li	Umor 98113	Li 87.5% Ab 6.3%	21	530,0	E
Li	Urmo 98113	Li 93.8%	20	515,0	E
Bb	Lucas 91002	Bb 50% Li 50%	21	512,0	E
Li	Urmo 98113	Li 75%	21	500,0	E
Si	Nautis 92052	Si 50% Li 43.8%	18	492,0	E

HALVIMAD SEUROP JÄRGI

Ba	93031	Ba 50% EPK 43,9%	24	148,8	P
Ba	93031	Ba 50% Si 25% EPK 7.1%	24	163,6	P
Li	98089	Li 50% Ab 25%	24	197,2	P
Li	98109	Li 50% Ab 12.5% EPK 12,5%	23	162,2	P
Si	92022	Si 72% PPK 25%	22	164,7	P

HALVIMAD LIHAKEHA KG JÄRGI

LI	Teadmata	Hf 18.8%	21	82,7	P
HF	Teadmata	Hf 25% Ab 12.5%	17	84,1	P
HF	Teadmata	Ab 12.5% Hf 6.3%	21	100,4	P
HF	teadmata	0%	16	111,6	P
AB	Maximus 95158	Ab 50% SRB 9.4% RH 6.3%	17	112,9	P

LIHAVEISTE GENEETILINE HINDAMINE (LV GH):

- Geneetiline hindamine on protsess, mille käigus arvutatakse erinevatele aretustunnustele aretusväärtused.
- Geneetilist hindamist teostatakse järgmistele tunnustele:
 - järglase sünnimass ehk SAV 0 (hindamises 260 pulli)
 - järglase sünnikergus ehk SPGK ja SSTs (hindamises 251 pulli)
 - pulli järglaste kasvukiiruse ehk SAV200 ja SAV365 (hindamises 51 pulli)
 - pulli tütarde poegimiskergus (hindamises 73 pulli)
 - pulli tütarde piimakus (hindamises 36 pulli)
 - lehmade aretusväärtused oma karjas
- Täpsem seletus EPJ sõnumites (XI 2015)
- Andmed nähtaval programmis „Liisu“ www.epj.ee

Pullide arv hindamises (II hindamine 2015)

Tunnus	Ab	Ba	Ch	Hc	Hf	Li	Si	kokku
Järglaste SAV0	72	10	19	11	55	65	28	260
Järglaste SPGK;SSTS	70	9	18	10	54	64	26	251
Järglaste kasvukiirus SAV200; SAV365	13	3	9	0	7	6	13	51
Tütarde SPGK; SSTS; SPGV	19	3	6	0	16	24	5	73
Tütarde piimakus SAV0; SAVpiim	7	2	5	0	9	12	1	36

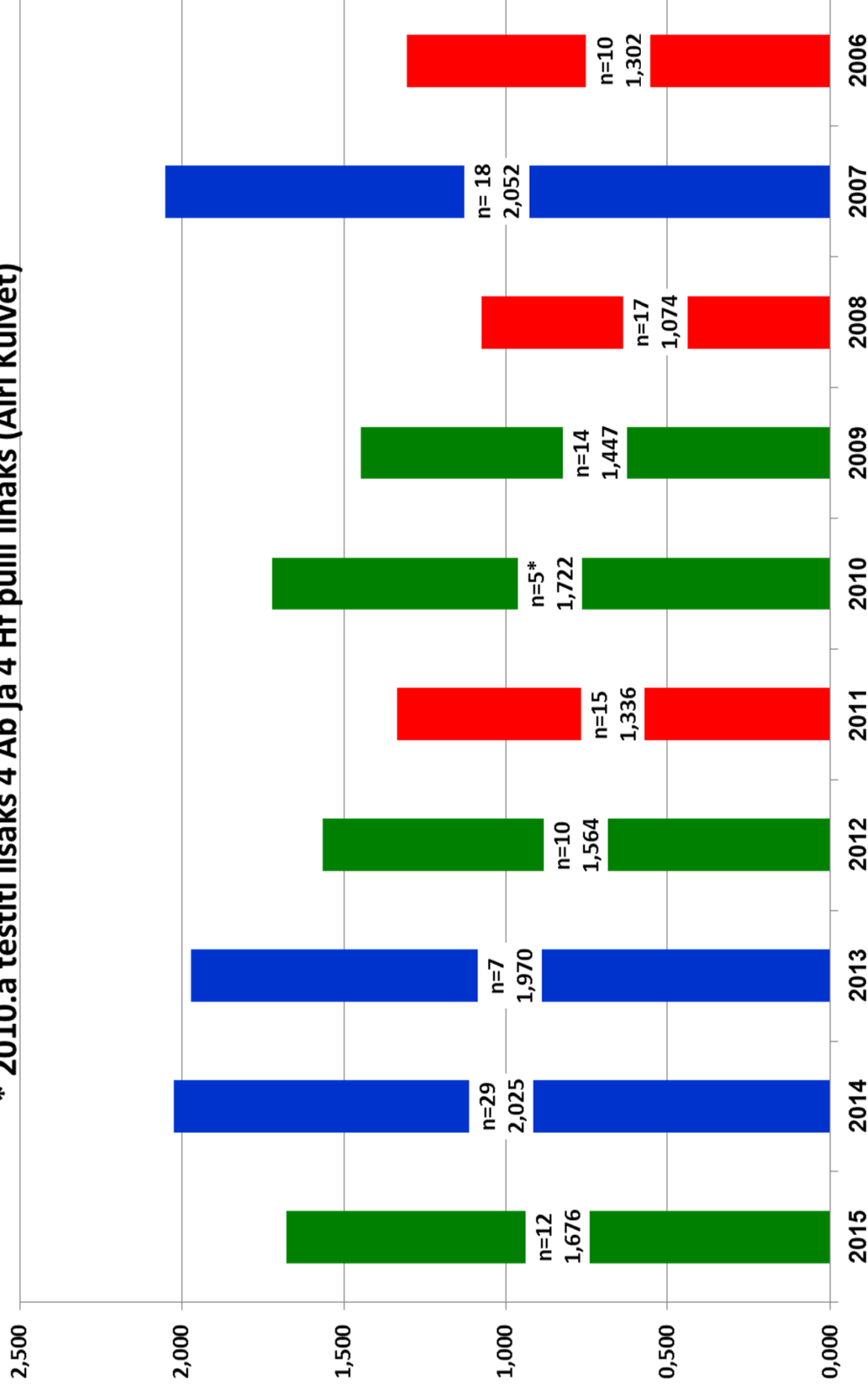

- Lisaks geneetilisele hindamisele tahan rõhutada veel LIISU valikutest:
 - Paaridevaliku programmi (tööplaanid link)
 - Karjade võrdlust (statistika link)
- Andmed nähtaval programmis „Liisu“ www.epj.ee

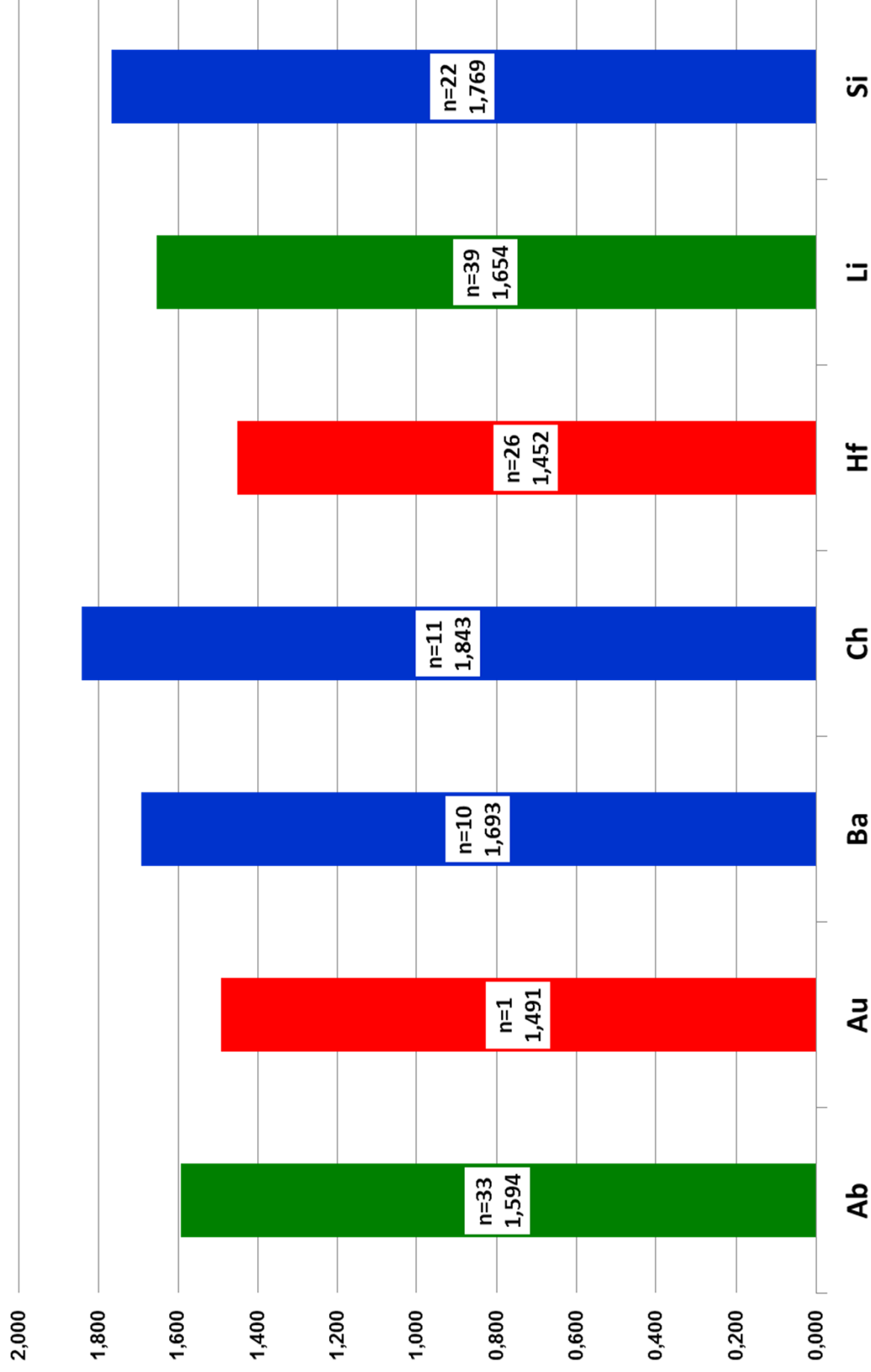
LIHAPULLIDE TESTIMINE 2006...2015

tõug	arv	JK
Ab	29	1,594
Au	1	1,491
Ba	10	1,693
Ch	11	1,843
Hf	26	1,452
Li	39	1,654
Si	22	1,769
KOKKU	138	1,677

Lihatõugu veiste juurdekasvud testperioodidel, kokku
*** 2010.a testiti lisaks 4 Ab ja 4 Hf pulli lihaks (Airi Külvet)**

Testis olnud lihatõugu veiste juurdekasvud 2006 ... 2015

SPERMA:

01.11.15 depoos:
73 pulli
149528 doosi

tõug	pulle depoos 01.11.15	ostetud/ toodetud	üldse müüdud	%ostust/ toodetust	spermavaru 01.11.15
Ab	9	11230	1928	17,2%	9302
Ba	4	11705	2442	20,9%	9263
Ch	14	53050	4120	7,8%	48920
Hf	8	26710	4666	17,5%	22044
Li	21	54260	8992	16,6%	45378
Pi	4	2050	441	21,5%	1579
Si	8	14535	5223	35,9%	9312
7 tõugu:	66	173540	27812	16,0%	145978

JÕUDU TÖÖLE!

